

jekom, čovjek ne bi mogao ništa znati o sebi. Naime, u drugome se prepoznajemo i upoznajemo. Stoga nam je osobito važno susretati se s onim kojeg doista s pravom smijemo zvati Drugi.

»U susretu s Božjom riječju ispunjamo se snagom koja nam je potrebna da duhovno budemo jaki i snažni. U molitvi dobivamo nutarnju snagu i liječimo rane« (str. 5). Sv. Terezija Avilska ističe da je molitva »prijateljstvo s Bogom koje, ako se dosljedno obavlja, mijenja čovjeka. Ne čini li vam se da bi se i mi danas trebali mijenjati i nije li stoga upravo *Snaga susreta* istinski poticaj za to!?

Potrebno je napomenuti da predložene meditacije nisu kočnica u razgovoru s Bogom i ne čine taj razgovor manje osobnim, već se njih ima razumijevati tek kao »skice za osobnu molitvu koju ne može zamijeniti nikakva tuđa napisana meditacija« (str. 5).

Nakon predgovora u kojem se upoznajemo s namjenom knjige, slijede kratke upute za meditaciju biblijskog teksta koje uključuju pripremu, ulazak u meditaciju, samu meditaciju, završni razgovor i, naposljetku, osvrt na meditaciju.

Na početku svake meditacije naznačen je biblijski tekst nad kojim se meditira te milost za koju se ima moliti tijekom meditacije. Ovaj *Susret* obuhvaća dane od ponedjeljka do subote kroz 14 tjedana, točnije od VIII. do XXI. tjedna kroz godinu. No, nedjelje i ostali dani kroz godinu nisu zaboravljeni i zanemareni. Naprotiv, autor namjerava kompletirati dane kroz godinu u novom svešku te u još jedan idući uvrstiti nedjelje kroz godinu.

Čini se da nije pretjerano u naše vrijeme često isticati potrebu molitve. Neki, naime, kažu da je čovjek–molitelj istinski radostan čovjek. A koliko ima radosnih u našoj okolini?

Snaga susreta je knjiga za svaki dan ali se ne čita »s kraja na kraj u jednom danu kao što znamo čitati druge knjige« (str. 6). Ako se Bibliju može shvatiti kao knjigu slušanja, onda nam je samo potrebno

otvoriti uho da čujemo što nam Otac želi reći. *Snaga susreta* pomoć je čovjeku da otvori i otvara uši srca, te da se mijenja u istinski radosnog čovjeka, čovjeka koji je dopustio Bogu da se s Njim redovito susreće i živi.

Iva BERANEK

Ivan Fuček DI, *Vojevati pod Kristovom zastavom*, Split: Mihael 2001., 415. str.

O. Ivan Fuček je našoj čitateljskoj publici veoma dobro poznat. On je autor brojnih stručnih djela — objavljenih u nas i u inozemstvu — iz područja moralne, duhovne i pastoralne teologije. Kao umirovljeni profesor Papinskog sveučilišta Gregoriana u Rimu, na kojem inače još predaje, on vrši i službu teologa Apostolske penitencijarije kao i duhovnika Hrvatskog papinskog zavoda Sv. Jeronima u Rimu.

Knjiga *Vojevati pod Kristovom zastavom* duhovne su vježbe po metodi Sv. Ignacija Lojolskoga. Ona je po sebi plod autorova dugogodišnjeg osobnog studija i vođenja duhovnih vježbi raznim staležima. No, ona je ipak neposredno ostvarenje nastalo na poticaj članova Katoličke udruge *Mihael* u Splitu kojima je autor i vodio šestodnevne duhovne vježbe na prijelazu iz g. 1999. u jubilarnu 2000. godinu.

Premda naslov knjige *Vojevati pod zastavom križa* zvuči militantno, značenje mu je zapravo karizmatičko–duhovno! Sv. Ignacije je naime sa svojim drugovima godine 1537. putovao iz Venecije u Rim. Petnaestak kilometara pred Vječnim Gradom svratili su u kapelicu u mjestu La Storta. Tamo, dakle, »dok se molio doživio je takvu promjenu u svojoj duši i vidio je tako jasno kako ga Otac stavlja s Kristom, svojim Sinom, da nikako o tome nije mogao sumnjati«. Isus mu se ukazao s križem na ramenima i pozvao ga na služenje. Tako je Ignacije bio pozvan ne samo na mistiku sjedinjenja nego i na mistiku služenja! U tom mističnom doživljaju Ignacije je shvatio cijeli program za sebe i za svoje sudrugo-

ve: biti drugovi Isusovi, skupljeni pod zastavom njegovog križa, kako bi se posvetili Bogu i dobru bližnjega. To je viđenje inače dalo još veće značenje Ignacijevoj meditaciji o Kristu Kralju koji osvaja svijet, ali *zastavom križa*. Ovdje je, dakle, riječ o duhovnom vojevanju odnosno služenju. Nema sumnje da ignacijanske duhovne vježbe u današnje vrijeme kod mnogih nailaze na ne male poteškoće zbog svoje arhaične literarne i psihološke forme pa ih je potrebno uvijek iznova tumačiti i prilagođivati. No unatoč svemu, upravo zbog mistično–biblijskog sadržaja, njihova je vrijednost nadvremenska i trajna. Njihova unutarnja dinamika vodi do osobnog susreta s Kristom Gospodinom.

Pisac inače posvema slijedi metodu i strukturu knjižice *Duhovnih vježbi sv. Ignacija*. Kao što je poznato, Lojolina je knjižica podijeljena na četiri tjedna, s jednim uvodom i zaključkom. Tako je postupio i naš autor dajući sam svoje naslove pojedinim dijelovima. Svoj uvod Fuček naslovljuje sa *Ignacijev temelj viđen u pashalnom otajstvu*. Premda Ignacije u svom poznatom »načelu i temelju« izričito ne spominje Isusovu muku i uskrsnuće, on se ipak može ostvariti samo Kristovom milošću koja proizlazi iz njegova pashlanog misterija.

Drugi autorov naslov glasi *Grieh je moj svagda preda mnom*. Tu je riječ o zloći grijeha i o svim njegovim posljedicama. I tu se pojavljuje pashalni Krist kao Spasitelj i »ključ, središte i cilj sve ljudske povijesti« (GS, 10). Upravo je kristologija prvog tjedna »ključ« za razlučivanje dobra i zla, znak raspoznavanja misterioznog paklenskog djelovanja i pobjedni znak nad grijehom.

Drugi tjedan je naslovljen *Krista upoznati, zavoljeti, slijediti*. Krist je naime »Put, Istina i Život« (Iv 14, 6). Za sigurno životno putovanje potrebno je razlučiti pravi put od krivoga; valja razlikovati istinu od laži da bi se moglo živjeti u Istini; valja naučiti razlikovati pravi život od prividnog da bi se moglo izabrati u svom životu ono što je Božja volja. Predočivana prisutnost misterija Kristova života za onoga koji obavlja duhovne vježbe (eg-

zercitanta) od središnje je važnosti. Nas doduše vrijeme dijeli od tih događaja, no u Bogu u kojem nema vremena, misteriji se događaju u vječnom »sada«. Zato će sada biti potrebno da se egzercitant razmatrajući uključujući u njihovo događanje te dopusti da se oni u njemu aktualiziraju. Tako misteriji Kristova života postaju putokazi za posvemašnje opredjeljenje za Krista te za ono »više« u kršćanskom životu.

Treći tjedan nosi naslov *Uz euharistijskog Isusa, pod križem s Majkom Crkve*. U Euharistiji Krist pokazuje svoju ljubav koja je dostigla vrhunac u smrti na križu. Na Kristovom križu rodila se pak Crkva koja po sakramentima nastavlja Kristovo djelo spasenja. Zato će i osobna djelatna ljubav pojedinca, konkretno egzercitanta, biti potvrda vlastite opredjeljenosti i vjernosti Kristu.

Naslov četvrtog tjedna je *U trajnoj prisutnosti Uskrsloga*. Uskrsna proslavljenost je sada konačna stvarnost Onoga koji je visio na križu. Križ je postao svjetionik koji baca svijetle zrake na sve pore ljudske egzistencije i čitavoga svijeta te ih sve iznutra preobražava i tako osmišljava.

Zaključak duhovnih vježbi govori o zahvalnoj ljubavi prema Bogu i bližnjemu. S Kristom Gospodinom, s kojim je inače koracao tijekom četiri tjedna duhovnih vježbi upijajući njegove geste, riječi i djela, napokon se egzercitant vraća u svoj svagdanji život želeći radosnije ispunjavati svoju misiju, i to s pogledom upravljenim prema eshatonu, tražeći Boga u »svim stvarima«.

Djelo *Vojevati pod Kristovom zastavom* zasigurno će biti od velike koristi svima onima koji žele gajiti dublji kršćanski život. Ono je pogodno za osobno obavljanje duhovnih vježbi, za dnevno razmatranje, za duhovno štivo, za spremanje propovijedi, za duhovne pouke... Ova knjiga je uistinu pravo duhovno vrelo koje je kadro napojiti mnoge duhovno žedne.

Roko PRKAČIN